

Professori Reino Kero kertoi 25.10.2007 köyliöläisten muutosta Amerikkaan

Köyliö-seuran vuosikokouksessa 25.10.2007 käsiteltiin normaalit syyskokouksen asiat, joista tässä vain mainintana uuden puheenjohtajan nimi: Anneli Laine. Muihin kokousasioihin palataan erikseen myöhemmin.

Emeritusprofessori Reino Keron esitelmä 1900-luvun taitteessa Amerikkaan siirtyneiden siirtolaisten vaiheista keräsi ison kuulijakunnan Köyliö-seuran syyskokoukseen. Keron mukaan siirtolaisiksi lähtevät olivat enimmäkseen torppareiden tai itsellisten pienten torppien poikia ja tyttäriä, joilla oli kaksi vahvaa kättä ja eteenpäin menevän mieli.

Emeritusprofessori Reino Kero on tutkinut Amerikan siirtolaisuutta gradu-työssään ja väitöskirjassaan sekä myöhemmin tutkijan urallaan. Tutkimusten tuloksista on syntynyt kaksi mielenkiintoista teosta.

Köyliöstä lähti vuosina 1895 – 1914 noin 273 siirtolaista. Suomesta siirtolaisia lähti eniten Pohjanmaalta. Koko maasta Amerikan raitille onneaan etsimään lähti 300 000 henkeä. Etelä-Satakunnan osalta passiluetteloista löytyy väestömäärään suhteutettuna eniten Honkilahdelta ja Hinnerjoelta rapakon taakse siirtyneiden nimiä.

Suomessa oli höyrylaivayhtiöiden asiamiehiä, jotka myivät ”tikettejä kultaa vuolemaan”. Siirtolaiset edustivat yleensä väestön köyhintä osaa ja matkalippu maksoi 270 markkaa. Työmiehen päiväpalkka oli tuohon aikaan markan ja siitä oli vaikea säästä lipun hintaa. Keron mukaan yleensä matkarahat lainattiin. Rahaa ei ollut vaikea saada lainaksi, siirtolaisille oli syntynyt hyvä maine.

Vuonna 1913 Köyliöstä lähtijöitten joukko oli suurin, silloin matkansa kohti länttä aloitti yhteensä 32 henkilöä. Joukossa oli vain kaksi talollisen poikaa ja muut olivat köyhempää väkeä. Yleensä matka alkoi jalkapatikassa rautatieasemalle ja sieltä eri vaiheitten kautta Hankoon. Sieltä alkoi kaksi kuukautta kestävä uuvuttava merimatka Lontoon, Hullin tai Liverpoolin kautta New Yorkiin.

Vailla kielitaitoa matkaan lähteneitä kysyttiin hyvän terveyden lisäksi kovaa henkistä kanttia. Nuorimmat lähtijöistä olivat vain 15-vuotiaita. Lakkiin saattoi lapulle olla kirjattuna määränpää. Yleensä Suomalaisilla se oli Minnesotan tai Michiganin osavaltio sekä Kanadassa Ontario. Jonkin verran väkeä siirtyi myös aivan Pohjois-Amerikan itärannikolle, Kero kertoo. Amerikan siirtolaisuus oli enemmän miesten liike, sillä koko maassa viittä miestä kohti matkaan lähti yksi nainen. Köyliöstä lähteneistä naisten osuus oli 40 prosenttia.

Lähtöön oli monta syytä: yksilön näkökulmasta haluttiin parempi toimeentulo, lähdettiin jotakin ongelmaa pakoon, avioliitto ei ottanut toimiakseen, joskus muuton syyksi oli kirjattu häijyä akkaa pakoon, mutta yleisimmin haluttiin ansaita enemmän. Suomalaiset olivat kovia tekemään työtä ja heitä pidettiin luotettavina. Toki 1920-luvun kieltoain aikaan suomalaiset kunnostautuivat humalassa heiluneiden tilaston kärkipäässä irlantilaisten kanssa.

Kuitenkin monet suomalaisista menestyivät hienosti ja osa sai jo 1920-luvulla hankittua talon lisäksi oman auton, Kero kertoo.

Osa ei kuitenkaan viihtynyt rapakon takana ja palasi kotimaahan. Jotkut siirtyivät paremman elämän toivossa Neuvostoliittoon.

Jotkut päätyivät desanteiksi sodan aikana Suomeen ja vailla mahdollisuuksia he tulivat pidätetyiksi.
Tuon ajan oloissa vakoojia odotti oikeudenjaossa kolkko kohtalo, Kero kertoo.
Esitelmä kokonaisuudessaan on luettavissa kohdassa Ajankohtaista/Teemavuodet